

Huvudman

MALUNG-SÄLENS KOMMUN
kommun@malung-salen.se

Beslut

Datum 2026-06-15
Dnr SI 2026:1600
Sida **1 (11)**

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Ungärde skola i Malung-Sälens kommun

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Malung-Sälens kommun att senast den **5 oktober 2026** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande extra anpassningar och särskilt stöd, tillgång till elevhälsa samt extra studietid. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Malung-Sälens kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Malung-Sälens kommun ska vidta följande åtgärder

Extra anpassningar och särskilt stöd

1. Se till att vid minst ett tillfälle informera samtliga lärare och elevhälsans personal om skollagens krav kring extra anpassningar. Inkom med en redogörelse i samband med redovisningen för när och hur informationen har förmedlats (2 kap 34 a § och 3 kap. 5 § skollagen).
2. Se till att alla lärare och skolpersonal anmäler till rektorn om en elev, trots extra anpassningar, befaras inte uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning som minst ska uppfyllas. Se vidare till att rektorn, för varje anmälan om behov av särskilt stöd, eller den rektorn har delegerat uppgiften att ta emot anmälningar till, och för anmälningar som inkommit men där utredning ännu inte påbörjats, startar en utredning. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit till rektorn under perioden från 15 juni 2026 till och med den 28 september 2026. Rektorn ska även dokumentera datum för när anmälan respektive elev har inkommit, samt för vilket datum en utredning av särskilt stöd har startats för respektive elev (3 kap 7 § skollagen).

3. Se till att det av ett åtgärdsprogram framgår behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses. Se även till att det av åtgärdsprogrammen framgår vilken person på skolan som är ansvarig för att åtgärden genomförs samt vem som är ansvarig för utvärdering, respektive uppföljning och när den ska ske. Huvudmannen ska, om det finns, i samband med redovisningen inkomma med samtliga åtgärdsprogram som beslutats under perioden från datum för detta beslut till och med den 28 september 2026 (3 kap. 7 och 9 §§ skollagen).

Elevhälsan

1. Se till att det finns tillgång till psykolog i skolans elevhälsa. Huvudmannen ska i samband med redovisningen inkomma med en redogörelse för hur tillgången till psykolog har säkerställts. Anställningsavtal eller annat avtal med en psykolog ska bifogas redovisningen av vidtagna åtgärder (2 kap. 25 § skollagen).

Extra studietid

2. Se till att eleverna i årskurs 4–9 erbjuds att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid minst två timmar i veckan under eller i direkt anslutning till skoldagen. Huvudmannen ska redovisa hur och i vilken omfattning eleverna erbjuds att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Scheman för årskurserna 4–9 ska bifogas redovisningen av vidtagna åtgärder (10 kap. 5 a § skollagen).

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser kränkande behandling, trygghet och studiero.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till Skolinspektionen@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2026:1600) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har under våren 2026 genomfört en tillsyn av Ungärde skola i Malung-Sälens kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Ungärde skola följer gällande bestämmelser om extra anpassningar, särskilt stöd, tillgång till elevhälsa, extra studietid, kränkande behandling, trygghet och studiero.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer mellan den 31 mars och 2 april 2026. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat betygskataloger, planen mot kränkande behandling samt åtgärdsprogram. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Extra anpassningar och särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Extra anpassningar

I intervju uppger lärare att de ger elever som är i behov det extra anpassningar i form av generella anpassningar, exempelvis skärmar, hörlurar, sittkuddar men även individuella extra anpassningar för vissa elever. Exempel på individuella extra anpassningar är egen instruktion, visa sina kunskaper muntligt, samt resurslärare och resursgrupp som anpassningar. De individuella anpassningarna läggs in i den digitala plattformen där de följs upp och utvärderas var sjätte vecka. Rektorn uppger att det är läraren i det undervisande ämnet som ansvarar för arbetet med extra anpassningar. Lärare i årskurs 1–3 att de hinner med att ge eleverna de extra anpassningar som de är i behov

Lärarna i årskurs 4–9 uppger samtidigt att det finns elever som inte ges de extra anpassningar som de är i behov av. Det är främst en-till-en undervisning som det inte finns resurser till samt att det i årkurs 7–9 ofta handlar om att elever inte vill ta emot extra anpassningar även om de är i behov det. Lärare uppger att upp till hälften av eleverna i årskurs 4–6 är i behov av stöd i form av extra anpassningar. I en av årkurserna är i stort samtliga elever som är i behov av det stödet. Lärarna beskriver att det höga antalet elever som är i behov av stöd i form av extra anpassningar gör att de inte hinner med att alla elever det stöd de behöver.

Anmäla och utredning av särskilt stöd

Lärare årskurs 1–3 uppger att de inte anmäler elever för utredning av särskilt stöd, även om lärarna ser att det finns behov av utredning. Detta enligt lärarna, då rutinen på skolan är att det inte är aktuellt att utarbeta åtgärdsprogram före årskurs 3. Det är enbart elever med social problematik eller som är utåtagerande som utreds tidigare. Representant från elevhälsan uppger att fokus före årskurs 3 är att intensifiera lästräningen, men att det kan finnas elever i de årskurserna som enbart har extra anpassningar och som borde ges stöd i form av särskilt stöd. Både lärare och elevhälsa att det är oklart vilket som är rätt sätt att göra en anmälan på. Enligt elevhälsan finns det elever på skolan som inte är anmälda för utredning om särskilt stöd, men som borde ha anmälts.

Rektorn uppger i intervju att det finns en blankett för anmälan, men att det inte är tydligt var blanketten finns och hur anmälan av utredning av elevs behov av särskilt stöd ska ske. Rektor uppger vidare att anmälningsprocessen för utredning av särskilt stöd behöver förtydligas.

Lärare i årskurs 7–9 uppger i intervju att de ibland arbetar för länge med extra anpassningar innan de anmäler för utredning om särskilt stöd. Detta på grund av vårdnadshavare motsätter sig det, eller att lärarna vill fortsätta med extra anpassningar tills det stödet är helt uttömt.

Lärare uppger när de anmäler elever för utredning av behov av särskilt stöd utreds vissa elever medan andra tillbakavisas till lärare för fortsatt arbete med extra anpassningar. Några lärare uppger att det oftast bollas tillbaka till lärarna att genomföra ytterligare extra anpassningar innan det startas en utredning. Representanter från elevhälsa uppger att utredningar ibland dröjer då de bedömer att extra anpassningarna behöver intensifieras. I intervju uppger rektorn att det ibland bollas tillbaka till lärarna att prova fler extra anpassningar innan utredning.

Åtgärdsprogram

Lärare uppger i intervju att elever och vårdnadshavare erbjuds att medverka i upprättandet av åtgärdsprogram, får ta del av innehållet i det samt underrättas om hur ett åtgärdsprogram kan överklagas. Elev och vårdnadshavare får alltid ta del av innehållet i åtgärdsprogrammen uppger rektor. Enligt representanter i elevhälsan finns det brister i åtgärdsprogram vilket beror på utarbetandet av och hur åtgärdsprogram följs upp. Enligt rektorn saknas rutiner i arbetet med utarbetandet av åtgärdsprogram, samt att lärare alltid kan få specialpedagogiskt stöd i arbetet med åtgärdsprogram. Skolinspektionen har i samband med skolbesöket tagit del av 12 åtgärdsprogram. Av åtgärdsprogrammen framgår att i hälften av åtgärdsprogrammen saknas uppgifter om elevens behov särskilt stöd. I två åtgärdsprogram saknas uppgift om när utvärdering ska ske.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen (3 kap. 5 § skollagen).

Om det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterierna som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd (3 kap. 7 § skollagen).

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas.

För en elev i grundskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas (3 kap. 9–10 §§ skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen konstaterar inledningsvis att det av utredningen inte framgår annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav att samråd med elevhälsan sker vid utredning om särskilt stöd. Det samma gäller för att elev och vårdnadshavare ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Ärendet ska därför avslutas i dessa delar. Skolinspektionen bedömer att det finns brister i verksamheten när det gäller arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd.

Extra anpassningar

Av utredningen i ärendet framgår att inte alla elever ges extra anpassningar även om de är i behov av det. Att inte alla elever som är i behov av stöd i form av extra anpassningar är en brist.

Anmäla och utredning av särskilt stöd

Utredningen visar att det finns elever som är i behov av utredning av särskilt stöd inte anmäls då skolan inte utarbetar åtgärdsprogram för vissa årskurser. Vidare visar utredningen att inte alla anmälningar om utredning av elevers behov av särskilt stöd leder till att en utredning startas, utan att rektor och elevhälsa ibland bedömer att lärarna ska fortsätta med extra anpassningar. Skollagens reglering ger inte utrymme för att elever som trots extra anpassningar riskerar att inte nå aktuella betygskriterier inte anmäls för utredning. Skollagen ger inte heller utrymme för att rektorn, eller den rektorn delegerar uppgiften till, gör en individuell bedömning om en utredning om särskilt stöd ska starta eller inte starta, efter att en anmälan om att en elev kan vara i behov av särskilt stöd har inkommit till rektorn. Utredningen kan vara olika omfattande, men rektorn är alltid skyldig att se till att elevens behov av särskilt stöd utreds. Det gäller även i de fall där det exempelvis pågår andra externa utredningar för en elev eller behovet avser andra frågor än kunskapsmål. Om en elevs behov inte utreds, eller inte utreds skyndsamt, riskerar eleven helt eller i vart fall under en viss tid, bli utan det särskilda stöd som eleven kan ha rätt till. Att inte alla elever som är i behov av utredning av särskilt stöd anmäls, eller utreds är en brist.

Åtgärdsprogram

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i arbetet med åtgärdsprogram. Av skollagen framgår att behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses ska framgå i ett åtgärdsprogram. Skolinspektionen bedömer att så inte alltid är fallet gällande flertalet upprättade åtgärdsprogram på skolan. I hälften av de åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av är elevers behov inte angivna, det som uppges är vilka åtgärder som ska vidtas. I ett par av åtgärdsprogrammen saknas uppgift om när utvärdering ska ske. Enligt skollagen ska en elevs behov av särskilt stöd och hur detta behov ska tillgodoses framgå av ett åtgärdsprogram. Skolinspektionen bedömer att flera av de åtgärdsprogram som utarbetats på skolan inte uppfyller detta krav, vilket är en brist

Tillgång till elevhälsa

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervju med lärare och rektorn framgår att skolans elevhälsa består av kurator, skolläkare, skolsköterska, och specialpedagog. Rektorn uppger att skolan inte har någon skolpsykolog. Huvudmannen har även inkommit med en förteckning över elevhälsans personal inför tillsynen, där saknas uppgift om psykolog.

Rättslig reglering

För eleverna i grundskolan ska det finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. Elevhälsans arbete ska bedrivas på individ-, grupp- och skolenhetsnivå och ske i samverkan med lärare och övrig personal. Elevhälsan ska vara en del av skolans kvalitetsarbete. Vid behov ska elevhälsan samverka med hälso- och sjukvården och socialtjänsten. För medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog, kurator och specialpedagog eller speciallärare (2 kap. 25 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att skolan inte uppfyller författningarnas krav avseende tillgång till elevhälsans samtliga kompetenser.

Av skollagen framgår att inom elevhälsan ska det finnas tillgång till psykolog. Rektor uppger att skolan inte har tillgång till någon psykolog. Att skolans elevhälsa saknar tillgång till psykolog är således en brist. Skolinspektionen bedömer därför att verksamheten inte uppfyller skollagens krav på tillgång till psykolog.

Extra studietid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervju med rektorn framgår att årskurs 4–9 erbjuds 1,5 timme extra studietid i veckan, direkt efter skoltid på onsdagar. Att eleverna erbjuds 1,5 timme beror enligt rektorn på att de är styrda av när bussarna går från skolan, då många elever reser till skolan från närområdet och är beroende av att åka buss.

Rättslig reglering

Elever i årskurs 4–9 ska erbjudas att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Erbjudandet ska omfatta minst två timmar per vecka. Undervisningen ska anordnas under eller i direkt anslutning till skoldagen vid den skolenhet eleven tillhör (10 kap. 5 a § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans erbjudande om extra studietid. Av utredningen framgår att elever i årskurs 4–9 inte erbjuds två timmar extra studietid i veckan. Av skollagen framgår att elever i årskurs 4–9 ska erbjudas extra studietid och att erbjudandet ska omfatta minst två timmar per vecka under eller i direkt anslutning till skoldagen.

Att elever i årskurs 4–9 inte erbjuds extra studietid minst två timmar i veckan i anslutning till skoldagen utgör således en brist. Att orsaken är att eleverna är beroende av bussarna för att ta sig hem ändrar inte den här bedömningen.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Malung-Sälens kommun verksamhet vid Ungärde skola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller extra anpassningar och särskilt stöd, tillgång till elevhälsa och extra studietid. Det finns därför skäl att förelägga Malung-Sälens kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I intervju med elever uppges att det förekommer kränkningar på skolan men att det inte sker i någon högre utsträckning. I intervju med lärare uppges att det förekommer kränkningar på skolan, oftare verbala kränkningar än fysiska, samt en tendens till ökat hårt och normaliserat språkbruk. I intervju med representanter för elevhälsan uppges att det förekommer både verbala och fysiska kränkningar, även om det upplevs blivit färre under det senaste året. Vidare uppges även representanter för elevhälsan att skolan behöver arbeta vidare med språkbruket bland elever.

Lärarna och representanter för elevhälsan uppges att alla kränkningar anmäls, rektorn uppges att alla anmälningar om kränkningar skickas till huvudman. Vidare uppges rektorn att alla anmälningar utreds och åtgärder vidtas.

Skolinspektionen har tagit del av skolans plan mot kränkande behandling. Enligt representanter från elevhälsan har elevhälsan gått igenom planen med lärare och elever. Representanter från elevhälsan uppges vidare att skolan arbetar förebyggande med ett trygghetsråd som har lärarrepresentanter från alla stadier, att trygghetsenkäter samt hälsosamtal som berör trygghetsfrågor genomförs på skolan.

Rättslig reglering

Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan (6 kap. 8 § skollagen).

En lärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden (6 kap. 10 § skollagen).

Trygghet och studiero

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I genomförda intervjuer uppger eleverna att generellt är trygga på skolan. Elever uppger samtidigt att studieron är bra eller oftast är bra, att om någon stör så säger läraren till eleven som stör. Skolan har ordningsregler som eleverna fick tycka till om i inledningen av läsåret. Eleverna uppger vidare att det finns ordningsregler, klassrumsregler och regler kring hantering av mobiltelefoner samt att om man bryter mot reglerna så finns det en åtgärdstrappa.

I intervju uppger lärare att eleverna upplevs som trygga på skolan, det är en liten skola med god överblick. Lärare uppger vidare att studieron är god och om studieron utmanas så räcker det normalt med en tillsägelse för att det ska bli bättre. Om en elev har ett upprepat ordningsstörande eller upprepat olämpligt beteende anmäler lärarna det till rektorn, skolan är i uppstarten med rutiner kring detta.

I intervju uppger representanter för elevhälsan att tryggheten har blivit bättre detta läsår än tidigare läsår. Vidare uppger representanter för elevhälsan att studieron varierar och är lite sämre, i de högre årskurserna. Representanter uppger att det finns exempel på elever som upprepat stör ordningen eller upprepat beter sig olämpligt.

I intervju med rektorn uppges att studieron varierar från ämne till ämne och på hur man definierar studiero, att den kan vara sämre i vissa årskurser samt i de sammanslagna klasserna. Rektorn uppger att de arbetar med en åtgärdstrappa vid skolan och att lärarna arbetar med eleverna med regler

och konsekvenser. Rektorn uppger att det finns elever som har ett upprepat ordningsstörande beteende samt att eleverna har utretts eller är anmälda och på väg att bli utredda. Rektorn uppger vidare att det finns elever i grupp som triggat varandra och att skolan borde arbetat bättre förebyggande med dessa grupper, men att skolan nu har sett över detta och utarbetat nya rutiner kring uppföljning av grupperna.

Rättslig reglering

Alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen. Huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen.)

Ordningsregler ska finnas för varje skolenhet. Ordningsreglerna och hur de följs ska regelbundet följas upp. Orsakerna till uppföljningens resultat ska analyseras. Ordningsreglerna ska utarbetas, följas upp och, vid behov, omarbetas under medverkan av eleverna. Rektorn beslutar om ordningsregler. (5 kap. 5 § skollagen.)

Personalen får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero. Detta innefattar en befogenhet att ingripa fysiskt för att avvärja våld, kränkningar eller andra ordningsstörningar. Åtgärd enligt första stycket får vidtas endast om den står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter. Enligt de förutsättningar som anges i 5 kap. 7–23 §§ skollagen får det beslutas om utvisning ur undervisningslokalen, kvarsittning, tillfällig omplacering, tillfällig placering utanför den egna skolenheten, avstängning och omhändertagande av föremål. Även sådana åtgärder får vidtas endast om de står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter. (5 kap. 6 § skollagen.)

Om en elev vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarlig förseelse, ska rektorn se till att saken utreds. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § skollagen är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. Vidare ska rektorn se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende. (5 kap. 9–10 §§ skollagen.)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Malung-Sälens kommun brutit mot bestämmelserna när det gäller kränkande behandling, trygghet och studiero. Ärendet ska därför avslutas i dessa delar.

X Tonny Johansson

Beslutsfattare
Signerat av: Tonny Johansson

X Åsa Olsson

Föredragande
Signerat av: Åsa Olsson

I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Tomas Wiederholm deltagit.